

1. Vrije Natuur

1.1 Biodiversiteit

Natuur in Friesland is veel te gereguleerd en moet meer vrijheid krijgen. Wij vinden dat om de Friese natuur goed te kunnen onderhouden en beschermen er gedacht moet worden in natuurlijke ecosystemen. We moeten minder de prioriteit leggen op het beschermen van specifieke plant- en diersoorten en ons in plaats daarvan gaan focussen op het beschermen van de systemen waar deze soorten onderdeel van zijn. Gezonde biodiversiteit kan alleen ontstaan wanneer we de natuur meer vrijheid geven en oplossingen zoeken die passen bij de Friese natuur, dus niet de natuur inrichten naar hoe wij vinden dat deze er uit moet zien.

1.2 Vrije natuur

Wij vinden dat we de natuur in Friesland meer haar gang moeten laten gaan. In plaats van de natuur in te richten naar hoe wij vinden dat deze er uit moet zien, deze dit zelf laten bepalen. Wij vinden wel dat er maatregelen genomen moeten worden om de natuur die verloren is gegaan te herstellen en bestaande natuurgebieden te versterken. Verder willen we natuurgebieden in Friesland, binnen de grenzen van de redelijkheid, zoveel mogelijk vrij laten.

1.3 Ecoducten

De verschillende natuurgebieden in Friesland moeten aan elkaar gelinkt worden zodat dieren zich makkelijk en veilig tussen de verschillende gebieden kunnen bewegen. Dit kan met behulp van zogeheten 'ecoducten', die veilige paden aan dieren aanbieden om zich te verplaatsen. Op deze manier kan een goede biodiversiteit worden gegarandeerd en kunnen we van echt 'vrije' natuur spreken.

1.4 Waddengebied

Als er een goed voorbeeld van vrije natuur in Friesland is, dan is dit wel de Waddenzee. Wij vinden dat alles op alles moet worden gezet om de Waddenzee en de in de Waddenzee aanwezige ecosystemen te beschermen en onderhouden. Wij vinden dan ook dat menselijk handelen in dit gebied alleen aanwezig mag zijn als het niet ten koste van de aanwezige flora en fauna gaat. Verder willen we maatregelen tegen vervuiling in de Waddenzee.

2. Een open overheid:

De Jonge Democraten Fryslan vinden het belangrijk dat burgers bijdragen aan besluitvorming, ook als zij geen deel uitmaken van de overheid. Hiervoor moeten burgers betrokken zijn bij de overheid en geloven in hun toegevoegde waarde. Om burgers meer te betrekken, willen de Jonge Democraten Fryslan dat burgers makkelijk op de hoogte kunnen blijven van het doen en laten van de gemeente. Dit houdt onder andere in dat informatie vanuit de overheid toegankelijk en leesbaar moet zijn en er een maximum van B2 taalniveau wordt gehanteerd. Daarnaast dient de overheid een passieve tool aan te bieden voor de mensen die dit niveau niet beheersen.

2.1 Toegankelijkheid

Op de websites van gemeenten is informatie te vinden over onder andere besluitvorming. Deze informatie is vaak weggestopt achter meerdere lagen website en uiteindelijk pas te vinden via een externe, landelijke website. De Jonge Democraten Fryslan willen dat het voor elke burger makkelijk is om beslissingen van de gemeente in te kunnen zien, zodat burgers hierdoor meer betrokken worden bij besluitvorming en minder voor verrassingen komen te staan.

2.2 Leesbaarheid

Naast toegankelijkheid moet informatie voor burgers ook goed te verwerken zijn. Natuurlijk moet het taalgebruik in gemeentelijke documenten dekkend en sluitend zijn, maar dit gaat ten koste van de begrijpelijkheid. Daarom staan de Jonge Democraten Fryslan voor uitingen van de overheid in eenvoudig taalgebruik, waarin voor details alsnog verwezen wordt naar het oorspronkelijke document.

2.3 Openheid

Een overheid moet niet alleen transparant zijn in haar beslissingen, maar ook open. De Jonge Democraten Fryslan willen een overheid die actief informatie deelt met burgers. Doordat er op een neutrale manier berichtgeving wordt gedaan over beslissingen, zullen burgers zich meer betrokken voelen.

3. Duurzaamheid:

Voor een leefbare toekomst moet Friesland, als groene provincie, voorop lopen in duurzaamheid. De Jonge Democraten Fryslan zien hierin een circulaire economie, duurzame energiebronnen en investeringen in de gevolgen van klimaatverandering als kernpunten. Natuurlijk moet verduurzaming verlopen in samenwerking met de bevolking: Verduurzaming voor en door de inwoners van Friesland.

3.1 Circulaire economie

In het huidige economische systeem worden grondstoffen gewonnen, verwerkt tot producten, verkocht aan de producent en gedumpt als afval. Deze voortdurende grondstofwinning gaat ten koste van het milieu en kan niet oneindig doorgaan. Daarom moet de overheid hergebruik van materialen en recycling stimuleren. De noordelijke provincies moeten zich opstellen als een aanjager van een circulaire economie.

3.2 Universeel Energieplan

Op dit moment worden besluiten over duurzame energie afzonderlijk van elkaar genomen. De JD Fryslan is voorstander van een energieplan dat een universeel beeld geeft van de verschillende soorten duurzame energie die we gaan opwekken en hoe we dit concreet gaan aanpakken. Dit plan voorziet in een combinatie van wind-, zonne- en waterkrachtenergie, energiebesparing, opslag en andere technieken. Het plan moet op jaarbasis worden gecontroleerd en worden herzien, zodat we kunnen garanderen dat we de nationale doelstelling van minimaal 12% duurzame energie behalen. De bedoeling is dat de inwoners van Friesland de inhoud van dit plan kunnen bepalen. Zo wordt de Friese bevolking optimaal betrokken bij de uitvoering van de energietransitie.

3.3 Afsluitdijk

De Afsluitdijk is een uitstekende plek om verschillende soorten duurzame energie op te wekken. De Jonge Democraten Fryslan pleiten voor het zo spoedig mogelijk met het beginnen van het opwekken van duurzame energie bij de Afsluitdijk.

3.4 Windenergie en Zonne-energie

Het is belangrijk dat we meer zonne- en windmolenparken aanleggen in Friesland. Hierbij ligt de voornaamste taak van de provincie bij het creëren van draagvlak onder de omwonende en het aanmoedigen van burgerparticipatie. De Jonge Democraten Fryslan vindt dat exploitanten van windmolenparken de omwonende moeten laten meedelen in de winst, dit kan via aandelen in het windmolenpark of

goedkopere stroom. Verder zouden boeren makkelijker zonnepanelen moeten kunnen plaatsen. De provincie moet, onder de voorwaarde dat de zonnepanelen goed in het landschap worden ingeplaatst, meer ruimte bieden voor zonneakkers bieden in de structuurvisie.

4. Mobiliteit:

De Jonge Democraten Fryslân wil de infrastructuur in Friesland zo duurzaam mogelijk inrichten. Wij willen een betere verbinding van Friesland met de randstad en verduurzaming van het Friese openbaar vervoer.

4.1 Wegverkeer

De Jonge Democraten Fryslân is tegen de aanleg van nieuwe wegen in de provincie. Wij willen gevaarlijke wegen veiliger maken met nieuwe dubbele belijning, bermverharding en 's nachts oplichtende wegsignalering. Wij zijn voorstander van groene LED verlichting langs provinciale wegen. Deze verlichting is beter voor de natuur, voorkomt lichtvervuiling en heeft een langere levensduur waardoor energie bespaart wordt. Ook zijn wij voorstander van wegbeheer waarbij nadrukkelijk wordt gekeken naar de risico's, waarbij sprake is van nauwe betrokkenheid van omwonenden en de verantwoordelijkheden voor beheerder, bestuur en weggebruiker expliciet worden gemaakt. Het vakmanschap van de wegbeheerder krijgt meer ruimte.

4.2 Openbaar Vervoer

De Jonge Democraten Fryslân wil bestaande busroutes behouden. Om het personenvervoer te verbeteren willen wij dat de verschillende organisaties die verantwoordelijk zijn voor openbaar vervoer in Friesland aangemoedigd worden hun afzonderlijke vormen van personenvervoer te combineren. Het openbaar vervoer dient ingericht te worden op een duurzame, efficiënte en aantrekkelijke manier. Het moet logisch worden om in Friesland het openbaar vervoer te gebruiken in plaats van de auto. Het openbaar vervoer moet echter wel betaalbaar blijven voor alle Friezen. Door gebruik te maken van nieuwe technologieën moeten de verschillende vervoersmiddelen zo duurzaam mogelijk worden. Wij willen ook meer stoptreinen op het traject Leeuwarden – Zwolle door de week en op zaterdag. En zijn er voorstander van dat de provincie lobbyt bij Pro Rail en het Rijk om het treinnetwerk in Fryslân te elektrificeren zodat het goedkoper, sneller en schoner wordt.

4.3 Lelylijn

De Jonge Democraten Fryslân streven naar bereikbaar en efficiënt openbaar vervoer binnen Friesland. Om Friesland beter met de randstad te verbinden willen wij dat de provincie werk maakt van de Lelylijn. Dit is een voorgestelde spoorlijn tussen

Lelystad en Groningen met in elk geval stations in Emmeloord, Heerenveen en Drachten. Hierdoor wordt zowel een betere verbinding met de randstad bereikt als twee nieuwe stations in Friesland.

5. Een Veilige Provincie

De Jonge Democraten Fryslân is voorstander van een provincie waarin zo'n sterk mogelijke vorm van veiligheid wordt bereikt, met zo'n min mogelijke beperking van de vrijheid en privacy van de inwoners van Friesland.

5.1 Geweld tegen hulpverleners

De Jonge Democraten Fryslân is voorstander van maatregelen tegen geweld tegen hulpverleners. Wij vinden dat er meer toezicht vanuit de politie zou moeten zijn op hulpverleners terwijl zij hulp aan het verlenen zijn.

5.2 Online privacy

In de huidige technologische maatschappij moeten de gemeenten en provincie volgens de Jonge Democraten Fryslân extra aandacht besteden aan online privacy. De gemeenten en provincie moeten de gegevens die zij van inwoners hebben verkregen voldoende beveiligen.

5.3 Wijkagenten

Wij zijn voorstanders van wijkagenten. Wijkagenten zijn een laagdrempelig aanspreekpunt voor bewoners van een wijk en dragen bij aan de veiligheid door zichtbaar aanwezig te zijn. De Jonge Democraten Fryslân zijn een voorstander van ten minste één wijkagent per wijk.

6. Onderwijs in Friesland

De Jonge Democraten Fryslân is voorstander van vernieuwingen in het Friese basis, middelbare en hoger onderwijs.

6.1 Laaggeletterdheid

De Jonge Democraten Fryslân vindt het een kwalijke ontwikkeling dat de laaggeletterdheid in Friesland stijgt. Het rijk slaagt er niet in om de laaggeletterdheid in Friesland te stoppen. Momenteel zijn er namelijk ruim 92.000 mensen tussen 16 en 65 jaar in Friesland laaggeletterd. Daarom zijn wij voorstander van het aanpakken van laaggeletterdheid vanuit de provincie. Dit willen wij doen door de laaggeletterdheid aan te kaarten als probleem en de provincie aan het werk te zetten met het nadenken over een oplossing voor de

toenemende laaggeletterdheid. Hier zou wat de Jonge Democraten Fryslân betreft, waar nodig, budget voor moeten kunnen worden vrijgemaakt.

6.2 Eigen Universiteit

De Jonge Democraten Fryslân zijn voorstander van een onafhankelijke universiteit in Friesland. Momenteel heeft de provincie alleen een uitwerking gemaakt voor het UCF, wat in totaal slechts 170 studenten kent. Wij vinden dat er een breder aanbod aan academische opleidingen dient te worden aangeboden vanuit een onafhankelijke Friese universiteit.

6.3 Meertaligheid

De Jonge Democraten Fryslân vindt meertaligheid een belangrijk onderdeel van het onderwijs in Friesland. Wij vinden het belangrijk dat kinderen al op de basisschool de gelegenheid krijgen om andere talen behalve het Nederlands te bestuderen, zoals bijvoorbeeld het Fries of het Engels. Ook vinden wij dat het aanbod van talen van het Friese middelbaar onderwijs uitgebreid moet worden. Momenteel voorzien de meeste scholen in Nederlands, Fries, Engels, Frans en Duits. Wat ons betreft zouden Friese scholieren ook de mogelijkheid moeten hebben om talen als Spaans, Russisch en Arabisch te volgen gedurende hun middelbare schoolcarrière, aangezien dit wereldtalen zijn waar ook centrale eindexamens voor worden aangeboden. De provincie zou na moeten denken over manieren om dit aan te moedigen en mogelijk te maken, zoals bijvoorbeeld een campagne en/of subsidies.